

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/390/2015
Identifikačné číslo spisu: 2014200433
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:2014200433.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Igora Belka, v právnej veci navrhovateľa C. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., proti odporcovi Okresný úrad Trnava, pozemkový a lesný odbor, Vajanského 22, 917 02 Trnava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. OU-TT-PLO-2014/07090 zo dňa 28.04.2014, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sp/39/2014-54 zo dňa 8. októbra 2015, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sp/39/2014-54 zo dňa 8. októbra 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) ako zákonné preskúmané rozhodnutie odporcu č. OU-TT-PLO-2014/07090 zo dňa 28.04.2014, ktorým odporca rozhodol tak, že navrhovateľ a Y. I. nespĺňajú podmienky v zmysle § 13 zákona č. 229/1991 Zb. a § 5 zákona č. 503/2003 Z.z. na navrátenie vlastníctva alebo priznania práva na náhradu, a preto im nenavrátil vlastníctvo, resp. nepriznal právo na náhradu za pozemok zapísaný v kat. úz. U., vedený v Pkv. č. 2630, parc. č. „E“ KN 1852/5, roľa o výmere 6744 m².

V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na ustanovenie § 13 ods. 1 veta prvá a tretia zákona č. 229/1991 Zb., podľa ktorého právo na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992, resp. podľa § 5 zákona č. 503/2003 Z.z. do 31.12.2004 s tým, že neuplatnením práva v tejto lehote právo zanikne. V konaní nebolo sporné, že navrhovateľ uplatnil identický návrh prvýkrát dňa 29.12.1992, ktorý ale dňa 02.11.1994 vzal späť a pozemkový úrad rozhodnutím č. 1580/92/V zo dňa 02.11.1994 konanie podľa § 30 ods. 1 písm. b) zákona č. 71/1967 Zb. zastavil. Opakovanú žiadosť o vydanie nehnuteľností navrhovateľ uplatnil až dňa 02.04.2014, teda nebol uplatnený v prekluzívnej lehote do 31.12.1992, resp. do 31.12.2004 na príslušnom obvodnom

pozemkovom úrade, preto zanikol. Správny orgán zmeškanie takejto lehoty nemôže odpustiť a rovnako ako súd na preklúziu musí prihliadať z úradnej povinnosti. K námietke navrhovateľa, že späťvzatie návrhu zo dňa 02.11.1994 neznamena, že sa vzdal svojho práva súd uviedol, že dôsledkom späťvzatia bolo právoplatné uznesenie o zastavení správneho konania, preto správny orgán správne konštatoval, že nová žiadosť navrhovateľa o vydanie týchto nehnuteľností zo dňa 02.04.2014 nebola zo strany navrhovateľa uplatnená včas. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2MOBdo 4/2000 sa týkalo priznania náhrady trov konania po späťvzatí žaloby a nemožno ho aplikovať na danú vec.

O trovách konania krajský súd rozhodol tak, že navrhovateľovi, ktorý bol v konaní neúspešný, ich náhradu nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie. Opakovane v ňom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.10.2010 sp. zn. 2M Obdo 2/2000 (správne ide o rozhodnutie 2M Obdo 4/2010), z ktorého vyvodzuje zachovanie práva na vydanie predmetnej nehnuteľnosti, pričom ani súd nekonštatoval, že sa vzdal svojho nároku, iba nebol uplatnený včas. Ďalej uviedol, že nárok na vydanie nehnuteľnosti si ako oprávnená osoba prvý krát uplatnil dňa 29.12.1992, ale vzhľadom na preukázanie núdze jeho nebohej matky pri predaji nehnuteľnosti štátu vzal svoj návrh späť, čo viedlo k zastaveniu konania podľa § 30 ods. 1 písm. b) zákona č. 71/1967 Zb. správnym orgánom. Z rozhodnutia sp. zn. 2M Obdo 4/2010 však vyplýva právny názor, že „Pokiaľ podanie účastníka konania výslovne neobsahuje jeho vzdanie sa konkrétneho práva, z prejavu jeho súhlasu na späťvzatie návrhu nemožno usudzovať o jeho vzdaní sa tohto práva“. Poukázal tiež na nález Ústavného súdu SR zo 14.02.2013 II. ÚS 468/2012, podľa ktorého „Zmyslom a účelom reštitučného zákonodarstva nebolo spôsobenie zániku vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale naopak, uľahčenie obnovenia ich vlastníckeho práva. A v žiadnom prípade ním nemohlo byť a nebolo vytváranie dodatočných nadobúdacích titulov pre nadobudnutie vlastníckeho práva (štátom) s odstupom mnohých rokov, a tým legalizácia takých postupov štátu v dobe neslobody, ktoré boli nezlučiteľné nielen s ústavnými princípmi ochrany vlastníctva v ich dnešnom chápaní, ale boli v rozpore aj s právom platným v rozhodnom období.“

Navrhol, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie zrušil a zaviazal odporcu na vydanie predmetných nehnuteľností oprávneným osobám s tým, že oprávnené osoby uhradia na jeho účet kúpnu cenu podľa kúpnej zmluvy, na základe ktorej predmetná nehnuteľnosť toho času prešla na bývalý čl. štát.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že navrhovateľ požiadal o vydanie predmetnej nehnuteľnosti dňa 29.12.1992 v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. z dôvodu, že nehnuteľnosť prešla na štát na základe kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Dňa 02.11.1994 navrhovateľ doručil správne orgánu späťvzatie návrhu na začatie konania a následne Pozemkový úrad v Trnave rozhodol o zastavení konania rozhodnutím č. 1580/92-V zo dňa 02.11.1994, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 25.11.1994.

Navrhovateľ požiadal dňa 02.04.2014 Okresný úrad v Trnave znova o vydanie predmetnej nehnuteľnosti v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. a dňa 03.04.2014 aj v zmysle zákona č. 503/2003 Z.z. Z uvedeného je zrejmé, že nebola dodržaná zákonná prekluzívna lehota na uplatnenie nároku, preto právo zaniklo a odporca preskúmaným rozhodnutím nenavrátil vlastnícke právo a ani nepriznal právo na náhradu oprávneným osobám pre neuplatnenie práva v lehote. Proti rozhodnutiu podal navrhovateľ odvolanie s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2M Obdo 4/2010. Odporca toto rozhodnutie vyhľadal a po jeho preštudovaní konštatuje, že toto rieši trovy konania a ich oprávnenosť pri späťvzatí návrhu na začatie konania. Odporca považuje odvolanie navrhovateľa za zmätočné a nemajúce oporu v zákone a navrhuje, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 08.10.2015, č. k. 43Sp/39/2014 potvrdil a účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p.. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote

(§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je nedôvodné. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29.11.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov, právo na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992. V prípade uvedenom v § 6 ods. 1 písm. a) začne osemnásťmesačná lehota plynúť až odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol výrok zrušený, ak dôjde k tomuto rozhodnutiu po dátume účinnosti tohto zákona. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Lehoty na predkladanie písomných dôkazov v konaní pred okresným úradom sa spravujú všeobecnými predpismi o správnom konaní.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov, právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne.

Predmetom prvostupňového ako aj odvolacieho konania bolo preskúmanie rozhodnutia odporcu a posúdenie otázky, či si navrhovateľ právo na vydanie nehnuteľnosti, resp. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku, uplatnil v zákonom stanovenej lehote a či toto jeho právo nezaniklo.

Najvyšší súd SR ako súd odvolací s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. sa v celom rozsahu stotožňuje s názorom krajského súdu vyjadreného v odôvodnení jeho rozsudku č. k. 4Sp/22/2011-40 zo dňa 10.04.2015 a na zdôraznenie správnosti uvádza nasledujúce dôvody.

V konaní nebolo sporné, že navrhovateľ si prvý krát uplatnil nárok na vydanie predmetnej nehnuteľnosti dňa 29.12.1992 podľa § 6 ods. 1 písm. k) zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, teda v lehote stanovenej zákonom. Povinná osoba odmietla nehnuteľnosť vydať s odôvodnením, že oprávnené osoby nepreukázali tieseň a ani nápadne nevýhodné podmienky kúpnej zmluvy zo dňa 11.10.1956. Navrhovateľ, ktorého zaťažovalo dôkazné bremeno k tejto otázke, podaním zo dňa 02.11.1994 vzal návrh na začatie konania o uplatnenom nároku späť, preto Pozemkový úrad v Trnave rozhodnutím č. 1580/92-V zo dňa 02.11.1994 zastavil konanie podľa § 30 ods. 1 písm. b) zákona č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov; rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 25.11.1994.

Dňa 02.04.2014 si navrhovateľ na Okresnom úrade Trnava, pozemkový a lesný odbor, opakovane

uplatnil právo na navrátenie vlastníctva k predmetnému pozemku v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. a dňa 03.04.2014 aj v zmysle zákona 503/2003 Z. z. Vychádzajúc zo zákonných lehôt na uplatnenie predmetného práva podľa vyššie citovaných zákonných ustanovení správny orgán mal za to, že právo bolo uplatnené po uplynutí prekluzívnych lehôt, preto rozhodnutím č. OU-TT-PLO-2014/07090 z 28.04.2014 rozhodol, že navrhovateľ a Y. I. nespĺňajú podmienky v zmysle § 13 zákona 229/1991 Zb. a § 5 zákona 503/2003 Z. z. na navrátenie vlastníctva alebo priznania práva na náhradu a preto sa im nenavracia vlastníctvo, ani nepriznáva právo na náhradu za predmetný pozemok.

Navrhovateľ toto rozhodnutie nepovažuje za zákonné, pretože má za to, že späťvzatie jeho pôvodného návrhu uplatneného 29.12.1992 neznamenal aj vzdanie sa, a to aj s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.10.2010 sp. zn. 2MOBdo 4/2010.

Ako už uviedol aj krajský súd, predmetné rozhodnutie sa týkalo nepriznania náhrady trov zastaveného konania po späťvzatí návrhu na začatie konania navrhovateľom so súhlasom odporkyne, v odôvodnení ktorého najvyšší súd vyslovil právny názor, že pokiaľ účastník konania v oznámení súhlasu so späťvzatím návrhu výslovne neuviedol, že sa vzdáva práva na náhradu trov konania, nemožno bez ďalšieho takýto záver z jeho prejavu vyvodzovať. Tento právny názor však nemá právnu relevanciu v prejednávanej veci. To, že navrhovateľ vzal späť svoj pôvodný návrh, ktorým si uplatnil právo na vydanie nehnuteľnosti podľa zákona č. 229/1991 Zb., neznamená, že sa vzdal svojho práva; vyjadril tým, že na podanom návrhu netrvá, ale mohol ho uplatniť znova. Lehota na uplatnenie práva mu však nezostala zachovaná, preto prípadný nový návrh musel uplatniť v prekluzívnej lehote stanovenej zákonom. Keďže k späťvzatiu návrhu došlo v roku 1994, právo na vydanie nehnuteľnosti podľa zákona č. 229/1991 Zb. si už znova úspešne uplatniť nemohol, lebo lehota skončila uplynutím dňa 31.12.1992. Mohol si však právo na navrátenie vlastníctva k predmetnému pozemku uplatniť ako oprávnená osoba v lehote do 31. decembra 2004 podľa zákona č. 503/2003 Z. z. Keďže tak neurobil a právo si znova uplatnil až 03.04.2014, teda po uplynutí prekluzívnej lehoty, zmeškanie ktorej sa nedá odpustiť, rozhodnutie odporcu bolo vydané v súlade so zákonom.

Na základe uvedeného najvyšší súd rozhodol podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. tak, že rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sp/39/2014-54 zo dňa 8. októbra 2015 potvrdil ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 246c ods. 1, § 250 l ods. 2 a § 250k ods.1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v konaní nebol úspešný a odporca nárok na náhradu trov konania nemá ani v prípade úspechu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.